

Opengrondstuinbouw: uiteenlopende inkomens per sector en bedrijf

Bert Smit

Het jaar 2012 levert voor de bedrijven in de opengrondstuinbouw een grote diversiteit in resultaten op. De groenteteelt en de fruitteelt ondervinden door hogere productprijzen een inkomensverbetering. De bloembollentelers boeken door lagere opbrengstprijzen een minder resultaat. In de boomteelt daalt het inkomen dit jaar licht door een matige afzet van de producten bij stijgende kosten. De verschillen tussen bedrijven in deze sectoren zijn altijd al groot, maar dit jaar zijn ze met name in de fruit- en boomteelt nog groter door verschillen in de mate waarin de strenge vorst in februari jl. tot schade heeft geleid.

Opengrondsgroente: inkomensverbetering door een meer geleidelijke en lagere aanbod

Het algemene beeld voor 2012 is dat het een goed jaar is voor de groenteteelt in de opengrond (tabel 1). De productie per hectare is door het koele en natte weer gemiddeld ongeveer 5% lager dan in 2011, maar de prijzen van opengrondsgroenten zijn door het meer geleidelijke en lagere aanbod met circa 7% gestegen. Het kostenniveau komt in 2012 naar verwachting gemiddeld ruim 1% hoger uit. Vooral de kosten van brandstoffen, elektriciteit en meststoffen zijn relatief sterk gestegen. De goede prijsvorming maakt dat de opengrondsgroentebedrijven qua bedrijfsresultaten naar verwachting nog iets beter presteren dan in beide voorgaande jaren. De rentabiliteit stijgt naar 97% en het inkomen uit bedrijf wordt geschat op ruim 40.000 euro per onbetaalde aje.

Tabel 1	Gemiddelde rentabiliteit en inkomen op opengrondstuinbouwbedrijven			
	Opengronds- groentebedrijven	Fruitbedrijven	Bloembollen- bedrijven	Boomkwekerijbedrijven
Opbrengst per 100 euro kosten				
2010	94	91	103	96
2011	94	82	100	98
2012 (r)	97	94	97	96
Inkomen uit bedrijf (x 1.000 euro per onbetaalde a.j.e.)				
2010	36	35	77	41
2011	33	11	53	49
2012 (r)	42	38	27	48

Bron: Informatienet.

Fruitteelt: prijsniveau van appels en peren stijgt door vorstschade

De vorstperiode in februari 2012 heeft een duidelijke stempel gedrukt op de fruitoogst later dit jaar. Een deel van de knoppen is bevroren wat tot lage producties heeft geleid. De productie van appels ligt landelijk ongeveer 25% onder het niveau van vorig jaar. De perenproductie is nog sterker gedaald, namelijk met 40%.

De kosten voor arbeid nemen naar verwachting licht af, vanwege de lagere plukkosten. Daartegenover staan hogere prijzen voor brandstoffen en meststoffen. Ook zal door de schade aan de plantopstanden de afschrijving hiervoor toenemen. Het kostenniveau ligt naar schatting ongeveer op het niveau van het jaar 2011 – 2012. De spreiding in inkomen tussen fruittelers is jaarlijks groot. Dit seizoen zal het nog extremer zijn. In gebieden waar veel vorstschade is, zullen telers weinig verdienen aan de fruitverkoop. De goede prijzen maken op die bedrijven het productieverlies verre van goed. Voor de telers die wel een redelijke tot goede productie hebben weten te realiseren kan het een goed jaar worden. Gemiddeld wordt de rentabiliteit geschat op 94% met een inkomen uit bedrijf per onbetaalde aje van bijna 40.000 euro (tabel 1).

Bloembollenteelt: inkomen zakt verder weg

Het groeiseizoen van de voorjaarsbloeiers als tulp, narcis, hyacint en krokus is zeer wisselvallig uitgepakt. Naar schatting is de opbrengst bij tulp gemiddeld ongeveer 10% lager dan in het voorgaande jaar en bij hyacint en krokus tot 5%. Daarentegen is de opbrengst bij laatrijpe gewassen als narcis en iris 5 tot 10% hoger uitgevallen dan vorig jaar. De zomerbloeiers als lelie en gladiool zijn onder redelijk goede omstandigheden geplant en het verdere groeiseizoen is rustig verlopen met weinig uitschieters. De opbrengsten hiervan zijn naar verwachting normaal en iets minder dan in het voorgaande jaar. De prijzen van tulpenbollen zijn ongeveer gelijk aan vorig jaar. Ook bij hyacint en krokus zijn de prijzen op peil gebleven dankzij een krimp van het areaal en een tegenvallende oogst. Bij narcis heeft de overvloedige oogst van de miniatuur Tête à Tête de markt uit balans gebracht, terwijl de grofbolligen wel redelijk op prijs zijn gebleven. In de broeierij van hyacinten en narcissen is, net als bij tulpen, sprake van een toenemend gebruik van kleinere maten, waardoor de productkwaliteit afneemt. De vraag naar deze soorten staat onder druk, onder andere door een wereldwijd kleinere vraag naar duurdere bloemen vanwege de tegenvallende economie en een mogelijke exportbeperking in verband met de virus problematiek. Ook voor gladiolen worden dit jaar lagere prijzen verwacht. Het algemene beeld voor 2012 is dat de financiële opbrengst per hectare met bijna 5% daalt, voornamelijk als gevolg van de kleinere oogst. De kostenstijging per hectare blijft beperkt tot 0,3%, mede dankzij een veronderstelde efficiencywinst van 1%. Brandstoffen, elektriciteit en meststoffen zijn bovengemiddeld in prijs toegenomen. Door de tegenvallende oogst zijn de bedrijfsresultaten in 2012 lager dan in beide voorgaande jaren, maar dankzij schaalvergroting en efficiencywinst nog steeds positief (tabel 1). De rentabiliteit daalt volgens verwachting in 2012 naar gemiddeld ongeveer 97%. Het inkomen uit bedrijf wordt geschat op 27.000 euro per onbetaalde aje; een halvering ten opzichte van vorig jaar.

Boomteelt: lichte daling inkomensniveau

De geraamde financiële opbrengsten in de boomkwekerij over 2012 zijn ten opzichte van 2011 licht toegenomen. Veel individuele bedrijven hebben gewasschade van de vorst in februari ondervonden. De prijzen zijn door het beperkte aanbod en een goede vervangingsvraag bij de afnemers echter op een goed niveau uitgekomen.

In het najaar zijn de opbrengsten meegevallen, gedeeltelijk door goede verkoop uit voorraden van niet verkocht meerjarig goed. De export naar de belangrijke Britse markt is dit jaar kleiner dan in 2011, mede door het slechte zomerweer aldaar. Door factoren als economische crisis, strengere importeisen en groeiende concurrentie loopt ook de afzet in andere Europese landen, Noord-Amerika, Polen en Rusland terug. De concurrentie in Polen en Rusland komt steeds minder van burenen en buurlanden, maar meer uit Oost-Europa. Tegenover deze dalingen staat een licht gestegen export naar het voor Nederland belangrijkste exportland Duitsland, door een beperkter lokaal aanbod. De export binnen de EU zal naar verwachting nagenoeg gelijk blijven en naar landen buiten Europa per saldo afnemen. De kosten zijn harder gestegen dan de opbrengsten. Voor arbeid was de stijging gematigd door de afnemende krapte op de arbeidsmarkt. Kosten voor rente en financiering zijn fors gestegen, door scherpere krediet- en financieringseisen. Er is doorlopend aandacht voor fyto-sanitaire risico's door calamiteiten uit het recente verleden en bewustwording op de bedrijven. Het gemiddelde inkomen uit bedrijf per onbetaalde arbeidsjaareenheid wordt geraamd op circa 48.000 euro; een lichte daling ten opzichte van 2011 (tabel 1). De gemiddelde opbrengsten zijn in 2012 met circa 2% gestegen en de kosten met ruim 4%. De opbrengsten per 100 euro kosten dalen daardoor met 2 procentpunten naar 96. De spreiding in inkomen tussen boomkwekerijtelers is als gevolg van de grote diversiteit in gewasgroepen en bedrijfsvoering jaarlijks groot. Dit seizoen zal die als gevolg van de invloed van de vorstschade nog extremer zijn.

Meer informatie:

Rapport 2012-064: *Actuele ontwikkeling van resultaten en inkomens in de land- en tuinbouw in 2012.*

BINternet: www.wageningenur.nl/nl/ExpertisesDienstverlening/Onderzoeksinstituten/lei.htm
bij 'Sector in cijfers'.

